

16. B Ö L Ü M

Babası ve Dedesi Tarafından Diri Diri Gömülerek Öldürülme: Çocuk İstismarı Olgusu Sunumu

Mucahit ORUÇ¹
Osman CELBİŞ²

Giriş

Ülkemizle birlikte dünyada da büyük bir halk sağlığı sorunu olan çocuk istismarı çocuklar üzerinde büyük etkileri bulunmaktadır. İstismara maruz kalan çocuklarda beden ile birlikte ruh sağlığı önemli ölçüde etkilenmekte ve telafisi olmayan izler bırakmaktadır. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) çocuk istismarını; “Bir sorumluluk, güven ya da güç ilişkisi bağlamında; çocuğun sağlığı, yaşamı, gelişmesi ya da onuru açısından, fiilen zararlı veya potansiyel olarak zararlı sonuçlar verebilecek her tür fiziksel ve/veya duygusal kötü muamele, cinsel istismar, ihmal ya da ihmalkâr davranış veya ticari amaçlı ya da diğer her türlü sömürü” şeklinde tanımlamamaktadır. DSÖ, istismar ve ihmal nedeniyle mağdur olan çocuk ve ergenlerin değerlendirilmesi, tanı konulması ve bu çocuklara tüm birimlerin ortak bir bakış açısıyla, koruma ve tedavi koşullarını iyileştirme ile birlikte bu şartları sağlama görevinin sağlık alanında çalışan uzmanların görev ve sorumluluğu olduğunu belirtmektedir. (1,2).

Çocuk istismarı; fiziksel, ekonomik, duygusal, cinsel istismar olarak çeşitli şekillerde ve boyutlarda ele alınmaktadır. Ayrıca istismarı yapan kişilere göre aile içi ve kurumlarda meydana gelen istismarlara göre de farklı olarak adlandırılmaktadır. İstismar aile içerisinde olmuş ise “ebeveyn tarafından yapılanlar” (Parental Abuse), yönetici ve öğretmenler tarafından okul, yuva, yetistirme yurdu, kamp gibi kurumlarda uygulanan istismar olayları da “kurumda istismar” (Institutional Abuse) olarak değerlendirilmektedir (3).

Genelde çocuk istismarı ile birlikte anılan çocuk ihmali (child neglect); çocuğun bakımını üstlenen kişilerin bakım, koruma, besleme, giyim, eğitim ve sağlık gibi çocuğun ihtiyaçlarını karşılamaması ve , çocuğu yalnız basına bırakması olarak tanımlanabilir (4).

Fiziksel istismarı tanımlayacak olursak; 18 yaşından gün almamış küçük çocuk ya da ergenin anne babası ya da bakımından sorumlu kişi tarafından fiziksel olarak vücuduna ve sağlığına zarar vermesi, yaralanması ya da yaralanma

¹ Dr. Öğr. Üyesi., İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp AD, mucahitoruc44@gmail.com

² Prof. Dr., İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp AD, osmancelbis@gmail.com

oluşturulan sürece katkıda bulunacağı öngörülmüştür. Devlet korumasına alınmaları ve yalnız olmadıklarının hissettirilmesi, yaşayacakları ortam ve geçim sıkıntılarının olmayacağını garantilenmesi gibi imkanlar konusunda bilinçlenen kişinin tekrar şiddete uğrama korkusunun varlığı halinde sığınacak bir yeri olduğunu bildiğinden şiddetin daha ağır sonuçlar doğurmasının önüne geçileceği bildirilmiştir (17). Olgumuza baktığımızda tekrarlayan fiziksel şiddetler sonrası kaçış ve korunma amaçlı birkaç deneme girişiminin olduğu ve kolluk kuvvetlerinden yardım istendiği görülmüştür. Gerek olgumuz örneğindeki gibi şiddete maruz kalan kişi, gerekse de bu kişilerin belirlenmesi ve korunmasında sorumlu olan ilgili birimlerin şiddetin daha ağır sonuçlar doğurabileceği öngörüsünün kuvvetli olması gereklidir. Kişilerin maruz kaldığı şiddet sonrası durumun daha ağır neticelere yol açabileceği ve telafisi mümkün olmayan bir durum oluşabileceği akılda tutulmalıdır.

Sonuç olarak istismar konusunda toplumsal farkındalık oluşturulmasının, problemlerin şiddet ile çözülmeyeceği bilincinin çocukluktan itibaren kazandırılmaya çalışılmasının, medya ve benzeri iletişim araçlarında şiddetin önlenmesi amaçlı yayınlar yapılmasının etkili sonuçlar sağlayacağı, ayrıca aile içi iletişimin geliştirilmesi, öfke kontrol becerisinin kazandırılması ve verilecek psikolojik destekle de sorunların çözülmesi kolaylaşacaktır. Tüm bu uğraşlara rağmen, şiddetin sonuçlarının daha da kötüye gitme ihtimalinin varlığı durumunda şiddete uğrayan kişinin her türlü korunması ve barınması konusunda hizmetlerin eksiksiz ve kusursuz yapılmasının sağlanması olgumuzdaki gibi istenmeyen ve kabul edilemez olan sonuçların önüne geçecektir.

Kaynaklar

1. World Health Organization. Child Maltreatment. <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs150/en/>. Erişim Tarihi: 08.04.2021.
2. Celbis O, İscan MY. Adli Bilimler, Kimlik, Yeniden Yapılandırma ve Ölüm. Akademisyen Yayınevi, Ankara, 2016;217-26.
3. Polat O. Klinik Adli Tıp, Adli Tıp Uygulamaları, Kadına Yönelik Şiddet, Çocuk İstismarı, 6. Baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık. 2013.
4. Aral G. Çocuk Hakları Çerçevesinde Çocuk İhmal ve İstismarı. Milli Eğitim Dergisi, Temmuz, Ağustos, Eylül sayısı 2001.
5. Gökler, R. Eğitimde Çocuk İstismarı ve İhmaline Genel Bir Bakış. TSA, 2006;10,3
6. Kaplan, S., Pelcovitz, D., Labruna, V. Child and Adolescent Abuse and Neglect Research: a review of the past 10 years. Part I: Physical and Emotional Abuse and Neglect. Journal of American Academy of Child and Adolescent Psychiatry, 1999;38,1214-22
7. Güler N, Uzun S, Boztas Z. ve Aydoğan S. Anneleri Tarafından Çocuklara Uygulanan Duygusal ve Fiziksel İstismar/İhmal Davranışı ve Bunu Etkileyen Faktörler. Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi 2002; 24, (3), 128-134
8. Pelendecioglu, B , Bulut, S . Çocuğa Yönelik Aile İçi Fiziksel İstismar . Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi , 2016;9 (1) , 49-62 .
9. Özbey D . Okul Öncesi Çocuklarda Uyum ve Davranış Problemleriyle Başa Çıkmada Ailenin Rolü. Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi 2010 ;21(21):9-18
10. Ünal F. Ailede Çocuk İstismarı ve İhmali. Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi 2008;0(1):9-18.
11. Aşıröz M. Acil servislere başvuran çocuk ve kadın istismarı olgularına hekimlerin yaklaşımı. Türkiye Klinikleri J Surg Med Sci, 2006; 50(2): 39-48.
12. Tahiroğlu AY, Avcı A, Çekin N. Çocuk istismarı, ruh sağlığı ve adli bildirim zorunluluğu. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*. 2008; 1.
13. Paavilainen E, Tarkka MT. Definition and Identification of Child Abuse by Finnish Public Health Nurses. *Public Health Nurse* 2003; 20(1):49-55.
14. Ayan S. Aile İçinde Şiddete Uğrayan Çocukların Saldırganlık Eğilimleri. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*. 2008; 8, 206-214.
15. Ayvaz M, Aksoy M C. Çocuk İstismarı ve İhmali: Ortopedik Yönleri. *Hacettepe Tıp Dergisi* 2004; 35:27-33.
16. Erden G, Akdur S. Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet ve Kadın Cinayetleri. *Klinik Psikoloji Dergisi (KPD)*, 2018.
17. İ SS. Toplumun Kanayan Yarası: Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Kavramı ve Yansımaları. *Ankara Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 2014;13:2.